

MESINIK

MESINDUSE INFOLEHT

nr 4 (90) august 2015

- COLOSS küsimustiku esimene ametlik kokkuvõte
- Antu Rohtla tagasivaade 2015. aasta meesuvele
- Tõnu Hiiemäe Leedu meefestivalist
- Marianne Rosenfeld EMLi Koolituskeskusest
- EMLi üldkoosoleku eelteade

ESIMEHE VEERG

Augustikuu lõpuga jõuab mesindussuvi sportlaste keeles väljendudes finišsirgele, kus selgub saavutatud resultaat. Mesinik mõeldab aasta otsest töötulemust enamasti meesaagi järgi. Samas on suvelõpu oluline tulemus ka mesilasperede tugevus ja hea tervis, mis võiksid pered läbi sügise ja pika talve õnnelikult uude kevadesse viia. Nüüd tuleb mesilasperedes teha õigeaegselt varroatoositõrje ja anda peredele talveks piisavalt lisasööta, et mesilaste toidulad oleks kevadeni kaetud.

Kogenud mesinikud teavad, et kõik mesindusaastad on üksteisest vähem või rohkem erinevad. Sõltub ju mesilasperede areng ja meekorje oluliselt ilmastikust, ning ilmad võivad läbi kevade ja suvekuude aastati vägagi erineda. Teisalt sõltub meesaak suuresti korjemaast ja meetaimede õitsemisest – ning ka need tingimused on aastati ja mesilati erinevad. Lisaks on hea meesaagi oluliseks eelduseks tugevad ja terved mesilaspered ning mesiniku kogemused ja otstarbekad töövõtted.

Kuidas lõppeva mesindushooaja tulemusi hinnata? Enamiku mesinike arvates on meesaagid tänavu mitmete aastate keskmisega või mõõdunud suvega võrreldes väiksemad. Mõni mesinik hindab meesaagi vähenemist veerandi või kolmandiku võrra, mõned koguni poole peale. Samas arvavad üksikud mesinikud oma meesaaki üsna heaks, viidates sealjuures mesilasperede heale korjemaale. Läbi kõvermuige toovad paljud mesinikud esile käesoleva aasta head sülemisaaki, mis omakorda kärpis meesaaki. Eks suure sülemise peapõhjuseks olid juunikuu jahedaks pöördunud ilmad, kus tugevaks arenenud perede mesilastel tekkis tööpuudus.

Mee hind on tänavu kesisevõitu meesaagi tõttu veidi tõusnud, seda nii turgudel-laotadel kui sageli ka mee otsemüügil mesinikult püsiklientidele. Ka Maalehes Konjunkturiinstituudi hinnavaatluse andmetel avaldatavad keskmised meehinnad Eesti erinevate piirkondade turgudel on eelmise aastaga võrreldes tõusnud ning on pea kõikjal 8 EUR/kg tasemel. Samas on ostjate huvi värske mee vastu suur ning seda õhutavad ka teated Eesti tänavusest kehvast meeaastast. Jääb siiski loota, et eesti mett jätkub meetarbijate jaoks kevadeni ja lisanduma kippuv importmesi ei hõiva kodumaise mee positsiooni.

Mesindus on eripärane tegevusala, mis nõuab mesinikelt spetsiifilisi erialaseid teadmisi ja oskusi. Mesilasperede bioloogia ja käitumise ning mesilashaiguste ja nende tõrjevõtete tundmine on ühtviisi oluline nii väike- kui suurmesinikule. Erinevalt teistest loomakasvatuse aladest on mesinduse iseärasuseks tugev mesilatevaheline mõju. Olgugi, et mesilad asuvad üksteisest eemal, on need lennumesilaste ja sülemite suure lennukauguse tõttu omavahel siiski kontaktis. Kui näiteks ühes mesilas peaks levima ameerika haudmemädanik, siis ohustab see kindlasti naabermesilaid, sealjuures ka lähialade suurmesilaid. Piltlikult väljendudes on kõik Eesti mesinikud ühes paadis ja peavad ühiselt pingutama, et paati tasakaalus hoida.

EML on üheks oluliseks tegevussuunaks seadnud nii oma liikmetele kui kõigile mesinikele erialaste teadmiste ja informatsiooni levitamise. Selleks korraldatud kursusi, loenguid, õppepäevi ja õppereise uute teadmiste

Foto: Marianne Rosenfeld.

ja mesinduskogemuste omandamiseks. Eestis alates 2004. a. Euroopa Liidu toetusel rakendatavate mesindusprogrammide tegevuste kavandamisel on alati olulisel kohal olnud nii piirkondlikud kui vabariiklikud teabepäevad, samuti erinevate teabematerjalide ja trükiste koostamine ja levitamine. Kindlasti on nendest EMLi vastutaval täitmisel korraldatud mesindusprogrammi tegevustest meie mesinduse arendamisel palju kasu olnud.

Eeloleval sügisel algab uue mesindusprogrammi kavandamine aastateks 2016-2019. See programm, nagu ka kõik varasemad, peab olema suunatud kõigi mesinike kasuks ja selle kaudu Eesti mesinduse arendamisele. Oleks loomulik, et EMLi vastutaval täitmisel jätkatakse seniste mesindusprogrammide positiivsete kogemuste ja tulemuste alusel nii piirkondlikke kui vabariiklikke teabepäevi. Samuti vajatakse mesinduskursusi uute mesinike kasvatamiseks ja kaasamiseks Eesti mesinduse järjepidevuse tagamiseks.

Samas kuulub arvamusi, et

senised mesindusprogrammide tegevused, eriti aga piirkondlikud teabepäevad, on mõttetud ja rohkem tähelepanu tuleks pöörata hoopis suurmesinduse arengu toetamisele. EML ootab

laia mesinikeringi arvamusi ja ettepanekuid ning koostööd uue mesindusprogrammi tegevussuundade valiku ja tegevuskava koostamise osas. Ühiselt läbikaalutud ettepanekute seemnetest

kasvab järgmise kolmaastaku mesindusprogramm, mis peab andma võimalikult suurt kasu kõigile Eesti mesinikele.

Aleksander Kilk

TEGEVJUHI VEERG

Väike ülevaade eelmise kahe kuu tegevustest

EMLi 3. suvepäevad on jälle ajalugu

Suvepäevad on peetud – juba kolmas aasta järjest. Tore oli ja osalejad jäid rahule. Sõltumata sellest, et 10. juuli oli vihmane, saatis vihm meid õnneks ainult teel olles, nii sõidul Olustverest Kurgjale kui ka tagasi. Kurgjal olles tuli vaid üks sahmakas kaela, ja seda sel hetkel, kui me seal maitstvat sööki söime. Väljasõit Kurgjale läks n.-ö. “asja ette”. Bussis tutvustasid meie külalised Rootsist, Mari-Ann ja Kjell-William, rootsi mesinduse elu-olu. Kohale jõudes ootas meid aga Kurgja giid, kes andis väga hea ülevaate sealse koha ajaloo ja igapäeva tegevustest. Ning Kurgja päeva lõpetuseks tutvus-

tas Vahur Talimaa meile Kurgja mesindust. Kuid ega õhtu sellega veel lõppenud. Kui Olustvere kooli saalis soome mesiniku Lassi Kaukko loeng kuulatud, asusid EMLi liikmed koos külalistega veel suvepäeva lõpetama. Suupisted, kerged joogid – ja jutumelu kestis üle kesköö. Soovijatel oli võimalus ka saunas käia.

11. juuli jätkus juba mesinike vabariikliku teabepäevaga. Muide, ka eelmise päeva loengud olid mesindusprogrammi rahastuse raames, seetõttu olid sinagi oodatud kõik osalema ning nii mõnedki liitusid hiljem ka EMLi suvepäeva seltskonnaga. Teabepäeva raames toimus ka Olustvere Meekoja pidulik avamine. Mesinikud said soetada

Foto: Aleksander Kilk.

endale selle päeva mälestuseks EMLi tassi koos Olustvere pildiga ning uue mesindusalase teatmeteose. Selle viimasega sai ka nalja. Juhuslikult oli trükikoda pannud raamatukastidele sildi „Mesinike haigused, kahjurid, parasiidid“ 11 tk. Ja nii mõnigi mesinik tuli küsima: “Palun mulle sealt kastist see 5. haigus.” Mesinikel jätkub huumorimeelt. Tegelikult on raamat ikka mesilasi kimbutavatest haigustest ja raamatu kaanel ka õige jutt.

3-päevane õppereis Soome teatud!

Soome sõitu välja kuulutades oli minul endal väike värin hinges, kas grupp ikka tuleb kokku. Oleme ju seal viimastel aastatel paar korda suure seltskonnaga käinud. Seetõttu tellisin alguses

Kurgjal. Foto: Marianne Rosenfeld.

25-kohalise busi. Aga mis tegelikult juhtus?! Vahetasin busi, sest meid oli ikkagi 43, kes mesindusest suuremal või vähemal määral huvitusid. Kas nii suure grupi tõi kokku asjaolu, et eelmisel aastal jäi meil Soome sõit vahele? Ja nüüd on juurde tulnud palju uusi ja noori mesinikke. Õppesõidul osalesid mitmed meie kursused, samas aga ka püsisõitjad. Ühesõnaga: osalejaid oli nii liikmeid kui mitteliikmeid. Kuidas meil see sõit õnnestus, sellest võite pikemalt lugeda minu blogis mesilaspere.blogspot.com. Mesindusalane kokkuvõte sõidust valmib Aleksandri sulest ja selle saavad sõidul osalejad endale. Soome sõit toimus meil 3.-5. juulil.

Lätlaste juurde suure grupiga kahjaks ei jõudnud

Vahel on nii, et kõik plaanid ei õnnestu üldse nii, nagu kavandatud. Nii juhtus ka reisiga lätlaste juurde. Miks – sellel olid erinevad põhjused. Aga üks iga halb asi ole millekski ka hea ning viltuvedamistest tuleb vaid oma õppetunnid leida. Kuid käisime seal koos Anna Aunapiga, kohtusime Läti Mesinike Liidu juhiga, rääkisime mitmete läti mesinikega ja hakkasime kavandama juba järgmise aasta õppereisi. Tuleval

suvel saab see 100% toimuma.

See-eest osalesime jälle traditsioonilisel Leedu mesindusfestivalil Leedukatele see suur traditsioon, juba 39 aastat. Meile samuti, sest juba 4. aastat järjest läksime oma reisiseltskonnaga sinna. Ja see grupp oli samuti suurem, kui algselt kavandasime. Jällegi tuli 25-kohaline buss välja vahetada 46-kohalise vastu. Tegelikult oli see ümbervahetus hea. Suurel bussil suur pagasiruum, ja tänu sellele sai Leedust ära toodud üks suurem meevurr ja veel üks suuremõtmeline mesindusinventar, mille täpsema nimetuse olen mina praguseks kahjuks unustanud. Aga mittemesinikule on see vist ka andestatav. Pisemaid asju sai aga ostetud nii palju, et meie isiklikud reisisasjad enam busi pagasiruumi ei mahtunud ja need tuli võtta salongi. Reis oli emotsioonirikas, tegevusi palju, meeleolu kõigil väga hea. Sellegi kohta võite pikemalt lugeda ja vaadata fotosid minu blogist.

Kokkuvõtteks möödunust

Lugedes nüüd tegevusi, tundub mõnele kindlasti, et ohh mis tore elu – ainult üks reis teise otsa. Kas siis üldse tööd ka tehakse?! Tegelikult tehakse küll, kuid teadupärast ei paista paberitöö ja

järgnevate tegevuste ettevalmistus ju välja. Ja õppesõitude läbi viimine ei ole korraldajate jaoks puhkus, selleks on vastutus liiga suur. Aga tänusõnad kõikidele, kes osalesid. Absoluutselt kõigil üritustel osalesid inimesed, kes ei virisenud, löid kõikides tegemistes käed külge. Omavahelistest jutuajamistest saadi palju kasulikku infot ja välisuhtluses ka uusi kontakte. Kes teab, milleks see kõik kunagi hea on.

Vaadates tulevikku

Paar kuud veel, ja toimub meie järjekordne üldkoosolek. Tavapäraselt ja traditsiooniliselt koos mesinike sügispäevadega ning ikka Jänedal. Seal on mitmeid teemasid, mida liikmed peavad omavahel läbi rääkima ja mille kohta otsused vastu võtma. Näiteks liikmemaksu otsustamine ja mida teha võlgnekega.

Valime AASTA MESINIKU

Traditsiooniliselt toimub igal sügisel AASTA MESINIKU valimine. Rõhk on sõnal AASTA. Septembrikuu keskpaiku pane me oma kodulehele täpsustatud info selle kohta, kuidas sel aastal valimine käib. See tähendab just seda, et töötame ühtsete küsimuste alusel välja vormi, mida täita, kui soovite kedagi selle nimetuse nominendiks esitada. Valimine (hääletamine) toimub sügispäevadel ja salajase hääletamise teel, nagu see oli eelmisel aastal. Nominendid avalikustame 15. oktoobril kodulehel ja oktoobrikuu "Mesinikus".

Mesindusfestival Karksis

Aga enne seda toimub 4.-5. septembril Karksi-Nuias ka meie oma, eestimaine mesindusfestival. Aitäh Karksi AMSile ning aitäh, Leili Nael ja Antu Rohtla, et te juba 8. aastat järjest sel-

list suurepäraselt sündmust korraldate! Loodan, et paljud meie liikmed tulevad sinna osalema. Tallinnast tulijatel võimalus kohale sõita ühiselt suure bussiga ja 2-päevisest festivalist 100% osa saada.

Kohtumiseni Karksis!

Soovin kõigile mesinikele head meesaaki ning mõnusat toimetamist oma mummude juures.

Marianne Rosenfeld
mesilaspere@gmail.com
50 29 006

Meekoja lindi läbilõikamisel. Foto: Urmas Mikk.

Ilmunud on rootsi keelest tõlgitud raamat
MESILASTE HAIGUSED, PARASIIDID JA KAHJURID

Kõva köide, värvitrükk, 188 lk.

Hind EMLi liikmetele (kel puuduvad võlgnevused) 25 eurot, teistele 32 eurot.

Posti teel saatmisel lisandub postitustasu. Kontorisse järeletulemiseks palun aeg eelnevalt kokku leppida. Üldjuhul on kontor avatud teisipäeviti ja reedeti kell 10-16.

Piirkondade esindajad! Teil on hea võimalus organiseerida raamatute tellimist ja kohaletoimetamist oma piirkonna mesinikele.

Täpsustavateks kokkulepeteks helistada EMLi tegevjuhile 50 29 006.

MESILASTE HUKKUMISEST TALVEL 2014/15 Rahvusvahelise küsimustiku esialgsed tulemused

Meemesilaste uurimist koordineeriv teadusvõrgustik COLOSS* tegi 23. juulil 2015 teatavaks mesilasperede vähenemist talvel 2014/2015 puudutava rahvusvahelise uuringu esialgsed tulemused. Andmed koguti 31 riigist. Selles meemesilaste kahjude uurimise suurimas ja pikaajalisemas rahvusvahelises uuringus osalesid sel aastal esmakordselt Egiptus, Venemaa ja Ukraina. Vastajaid oli ühtekokku 23 234.

Küsitluses osalenud mesinikelt õnnestus saada andmeid 469 249 mesilaspere kohta. Hukkunud peresid oli 67 914, neist hukkus hinnanguliselt 3% mesilasemaga seotud lahendamatu probleemide tõttu. Eelanalüüsist nähtub, et mesilasperede suremus möödunud talvel erines nii riikide lõikes (alates 5 protsendist Norras kuni 25 protsendini Austrias) kui ka riigi sees piirkonniti. Üldine hukkunud perede osakaal oli

17,4%, mis on kaks korda suurem kui talvel 2013/2014.

COLOSS kasutab andmete kogumiseks rahvusvaheliselt standardiseeritud meetodeid**, mis võimaldavad eri riikide andmeid ühtsetel alustel võrrelda ja analüüsida. Riskitegurite detailse analüüsi koostamisel võetakse aluseks nii kõnealuse küsimustiku tulemused kui ka teistest riikidest saadud mesilasperede suremust puudutavad andmed.

11. juulil 2015 avatud Olustvere Meekoda. Foto: Urmas Mikk.

Analüüsi lõplikud tulemused avaldatakse selle aasta jooksul.

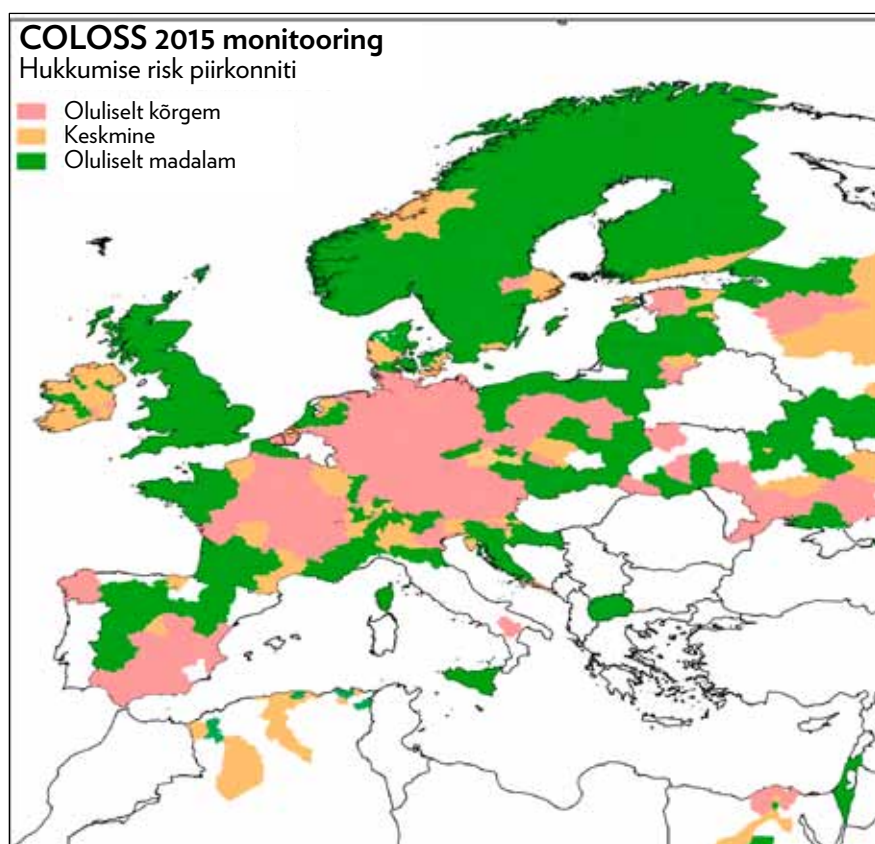
COLOSSi monitooringu ja diagnostika töörühma rahvusvaheline koordinaator Romée van der Zee Hollandi Mesilasuuringute Keskusest ütleb: "Traditsiooniliselt on Põhja-Euroopa riikides olnud väiksemad talvekaod kui

Lääne- ja Kesk-Euroopa riikides. Seda võib osaliselt seletada mesilasperede arenguperioodi hilisema algusega, mis tuleb märtsi-aprilli madalatest temperatuuridest, nagu juhtus 2014. aastal. See hilisem algus piirab ka mesilasperede peamise parasiidi varroales-ta paljunemistsükli arvu.

Mesilasperede hukkumine on siiski paljude teguritega probleem. Samas erineb perede hukkumise ulatus varroatoosivabades piirkondades selgelt selle ulatusest kohtades, kus varroatoos on probleemiks. Meie võrgustiku üks peamisi eesmärke ongi sellised kohad tuvastada ja neid kirjeldada."

* COLOSS (Prevention of honey bee colony losses) on rahvusvaheline mittetulundusühing, mis on kutsutud ellu meemesilase kaitsmiseks. Ühingu peakorter asub Šveitsis. Ühingut rahastati varem Euroopa Liidu COST programmist (algatus FA0803), praegu vastutab rahastamise eest Ricola Foundation. COLOSS ei toeta otseselt teadust, vaid koordineerib Euroopa ja kogu maailma rahvusvahelist teadustegevust. Ühingul on 552 liiget 78 riigist üle maailma. Ühingu president on Berni Ülikooli professor Peter Neumann. COLOSSi koduleht: <http://www.coloss.org/>

** COLOSSI standardiseeritud meetodite kohta saab infot COLOSS Beebooki 1. ja 2. osast: <http://ibrabee.org.uk/index.php/component/content/article?layout=edit&id=3664>

Mesilaste hukkumine 2014./2015. aasta talvel riikide lõikes (esialgsed tulemused)

Märkused

1. Kuni IBRA ametliku pressiteate avaldamiseni on kogu rahvusvahelise andmestiku kasutamine piiratud.
2. Kõiki tulemusi tuleb käsitada esialgseina; uuringu lõppraport on ettevalmistamisel.
3. Tulemustes ei kajastu pered, kes hukkusid mesilasemast tulenevate seletamatute põhjuste tõttu.

Riik	Suremus (%)	Alampiir (usaldusväärsus 95%)	Ülempiir (usaldusväärsus 95%)	Talvituma läinud perede arv	Hukkunud perede arv	Mesilasemaga seotud probleemide tõttu hukkunud perede arv	Küsitluses osalenud mesinike arv	Hinnanguline mesinike arv 2014
Alžeeria	12,04	9,99	14,44	5981	720	80	64	18 500
Austria	24,68	23,25	26,17	22 882	5647	854	1259	25 277
Belgia	36,44	29,34	44,19	472	172	21	74	
Horvaatia	9,80	8,69	11,04	18 995	1862	222	315	
Tšehhi	16,89	15,44	18,45	19 749	3336	504	973	57 171
Taani	10,18	9,29	11,13	13 677	1392	620	1198	
Egiptus	21,76	14,79	30,84	6493	1413	776	28	16 000
Inglismaa	11,48	9,84	13,35	2326	267	154	371	
Eesti	16,74	12,36	22,28	3107	520	95	83	5934
Soome	8,72	7,52	10,10	9631	840	342	333	2500
Prantsusmaa	12,94	11,42	14,62	32 394	4191	1555	443	41 836
Saksamaa	20,67	20,21	21,14	131 151	27114	1182	9978	110 000
Iirimaa	12,37	10,71	14,26	3556	440	236	249	3100
Israael	5,19	3,88	6,90	29 552	1534	1645	58	500
Itaalia	17,39	14,30	20,99	4967	864	246	119	55 000
Läti	11,36	10,16	12,67	18 930	2150	578	510	4300
Leedu	5,28	3,64	7,62	1457	77	41	25	9000
Makedoonia	5,43	4,53	6,50	13 847	752	374	190	3000
Põhja-Iirimaa	13,16	9,32	18,27	509	67	32	88	
Holland	13,65	12,67	14,68	14 650	1999	508	1549	7000
Norra	4,66	3,84	5,65	11 878	554	391	489	3500
Poola	12,66	11,35	14,09	26 937	3410	1089	717	57 550
Venemaa	16,79	12,35	22,41	3562	598	128	93	300 000
Šotimaa	8,37	6,03	11,50	872	73	41	159	1400
Slovakkia	7,75	5,96	10,01	5112	396	84	232	16 500
Sloveenia	9,33	6,87	12,55	4503	420	121	163	
Hispaania	13,19	10,99	15,75	11 713	1545	159	84	24 866
Rootsi	10,39	9,65	11,18	21 214	2204	655	1780	13 000
Šveits	14,39	13,37	15,48	18 126	2609	1029	1281	17 000
Ukraina	13,42	11,35	15,79	10 867	1458	171	303	
Wales	6,47	3,48	11,75	139	9	8	26	

TAGASIVAADE LÖPPEVALE MEESUVELE

Antu Rohtla

Tänavune suhteliselt keeruline mesindushooaeg hakkab lõpema. Mõnel pool öitsevad veel angervaks ja paakspuu. Augustis alustas öitsemist ka kanarbik. Kas kanarbik suudab korvata tänavusvised puudujäägid meekorjes, näitab tulevik. Kui jätkub öist soojust ja piisavalt niiskust, siis võib kanarbikupiirkondades olukord veel paraneda. Enamikes Eesti piirkondades on produktiivkorje juba lõppenud, ja mõned vähesed öitsevad taimed pakuvad mesilastele vaid elatuskorjet.

Lõppev hooaeg ei olnud mesinikele eriti helde. Kuigi talv oli erakordselt soe ja mesilaspered hakkasid varakult arenema, tõmbas saagi-loomustele kriipsu peale jahe ja sademeterohke aprill.

Olgugi, et aprillikuu keskmine õhutemperatuur oli normi piirides, häirisid mesilasi järsud ilmamuutused. Suhteliselt soojad ilmad märtsis meelitasid varem öitsema sarapuud, lepad ja pajud. Nii oli Viljandimaal (võib-olla ka kogu Lõuna-Eestis) märtsikuine keskmine õhutemperatuur +2,4°, (viimase aasta keskmine -1°). Nii alustas punapaju öitsemist juba 12. aprillil (keskmisest umbes nädal aega varem). Mõned päevad hiljem hakkasid öitsema ka raagremelgas ja sinilill. Paraku püsisid ilmad jahedad (+2 kuni+7°), mis ei võimaldanud mesilastel korjele lennata. 15. ja 16. aprillil kattis Viljandimaal maad ligi 5 cm paksune lumevaip. Tavalisest varem öitsema hakanud pajudelt luhutus korje täielikult, ja see mõjutas edaspidi ka perede arengut. Esimene arvestatav kontrolltaru

juurdekasv (0,7 kg) fikseeriti alles 26. aprillil. Varasematel aastatel on 20.-25. aprilli paiku olnud korje pajudelt (päevas keskmiselt 1,5-2,2 kg). Peale selle oli aprill sademeterohke. Sademete hulk aprillis ületas 10 viimase aasta keskmist ligi 2,5 korda.

Maikuus oli korjepäevi (õhutemperatuur üle +10°) ainult 13.

Antu Rohtla 2015. aasta maikuus oma Polli-Järve talus toimunud õppepäeval. Foto: Urmas Mikk.

Nende päevade jooksul lisandus kontrolltaru kaalule vaid 10,4 kg. Olgu lugejale selgituseks öeldud, et tegemist oli brutojuurdekasvuga, mis hõlmas nii tarru toodud nektari ja öietolmukogust kui ka mesilaspere bioloogilise massi suurenemist. Ebasoodsate ilmade korral, mil mesilased välja lennata ei saanud ja olid sunnitud kasutama pesas olevat sööta, vähendas kaaluuivet veelgi (3,1 kg võrra), mistõttu kogu maikuu juurdekasv oli ainult 7,4 kg. Võrreldes seda näitajat 2014. aasta sama perioodiga, oli maikuu kontrolltaru kaaluuive 2014

aasta omast tervelt 10 kg võrra väiksem (2014 maikuu kaaluuive oli 17,7 kg). Vaadates tagasi möödunud 10-aastasele perioodile, näeme, et selles reas on olnud tunduvalt viletsamaid aegu. Nii oli näiteks 2011. aasta maikuu kontrolltaru kaalu juurdekasv vaid 1,9 kg ja 2013. aastal 3,7 kg.

Juuniku summaarne kontrolltaru juurdekasv oli 24,7 kg, mis oli viimase 10 aasta keskmisest 5,1 kg võrra väiksem. Korjepäevi oli juunis 17, kuid madalad öised temperatuurid ja vähesed sademed pärssisid taimede nektarieritust. (Võrreldes 10 aasta keskmine sademete hulga, oli juunikuus sademeid ligi poole vähem. Ka kuu keskmine õhutemperatuur oli keskmisest mõnevõrra madalam.) Viimase 10 aasta rekordkaaluuive (64,5 kg) oli 2013. aasta juunis.

Suurim tagasilööki tuli juulis, mil korjepäevi oli küll 16, kuid kontrolltaru päevased juurdekasvud tagasihoidlikud. Juulikuus summaarne juurdekasv oli vaid 12,9 kg, mis oli viimase 10 aasta keskmisest (40,7 kg) ligi 3 korda väiksem. Seega jäi tänavuaastane kontrolltaru kaaluuive keskmisele tervelt 27,8 kilogrammiga alla. Viimase 10 aasta suurim juulikuine kaaluuive oli 2012. aastal, mil mesilased suutsid kuu ajaga koguda kokku 89,5 kg nektarit ja öietolmu. 2012. aasta juulisse jäid ka viimase kümnendi suurimad ööpäevased kaaluuived vastavalt +8,8 kg 4. juulil ja 6,6 kg 6. juulil. Olgu siinkohal mainitud, et 2012. aastal oli juulikuus kokku 22 korjepäeva (10 aasta keskmine 19).

Summaarne kaaluuive oli juulikuus 37,8 kg, mis oli viimase 10 aasta keskmisest 36,1 kg võrra väiksem.

Augustikuu on nendes piirkondades, kus ei ole kanarbikku või teisi hiliseid korjetaimi (kuldviits) üldreeglina juba "miinuskuu", mil taru kaal kahaneb keskmiselt 1,8-5,4 kg. Erand oli 2014. aasta, kui augustikuine korje jäi kuu kokkuvõttes 0,6 kilo-

ga plusspoolele. Seega oli 2015. aasta Lõuna-Eestis mesindusele saagikuse poolest alla keskmise, ja seda saab võib-olla võrrelda ainult 2011. aastaga, mil kontrolltaru summaarne juurdekasv oli 40,3 kg, Nagu vanasõna ütleb, tuleb seitsme lahja lehma järel seitsme rammusat. Vaadates tagasi kasvõi viimasele 10 aasta pikkusele perioodile, näeme, et nende aastate hulgas on olnud 3 üle

keskmise aastat, kus kontrolltaru kaal on suve jooksul kasvanud üle 100 kg (2010: 106,0 kg; 2012: 145,1 kg, 2013: 124,5 kg), üle 50 kilo aastad on olnud 2009 (53,8 kg), 2011 (57,1 kg) ja 2014 (69,9 kg). Ülejäänud aastatel on summaarne kontrolltaru juurdekasv jäänud alla 50 kg. Esialgsel andmetel tundub, et ka käesolev aasta kuulub lahjade ehk alla keskmise (84,8) aastate hulka.

EESTLASED LEEDU MEEFESTIVALIL

Traditsiooniline ühispilet. Foto: Urmas Mikk.

Oli selle aasta juulikuus viimane varahommik, kui mõnus seltskond mesinikke üle Eestimaa jättis oma tööd ja tegemised sinnapaika ja häälestas end Leedu meefestivali laienele. Reis algas Tallinnast ja kulges läbi Jüri, Viljandi, Pärnu, Ikla, läbi Läti ja peaaegu läbi terve Leedu-Poola piiril asuva kena Leedu linna Alytuseni.

Ette rutates ütlen, et reis oli väga tore ja ilm oli festivali ajal ka tip-top. Ainult esimesel päeval Viljandist välja sõites algas

selline padukas, et jäta või buss seisema. Umbes pool tundi paduvihma, ja siis oli jälle mõnus sõiduilm. Viimased reisisellid Pärnust peale, ja rõõmsalt Ikla piiripunkti, kus toimus esimene seljasirutus ja kehakinnitus. Siis kõrvas lidusse ja otse Leedumaa poole. Vahepeal tegime siiski paarikümneminutilise peatuse, et võtta sel korral Läti ölut festivalile kaasa. Aga kellelegi see vist ei meeldinud. Paaris kohas, kus oli planeeritud kultuuriliste

vaatamisväärsustega tutvumine, oli tugev vihmasadu jällegi kohal. Jelgava linnaga, mis tähistas oma 750. aastapäeva, saime tutvust teha ainult läbi busiaku. Aga selle eest saime igaüks puhata eesti keeles linnakaardi ning linna ajalugu ja vaatamisväärsusi tutvustava värvitrukis infolehe.

Alytuse linna ööbimiskohta jõudsime küll paar tundi planeeritust hiljem, aga keegi ei virisenud. Ilmselt oli kõigil olnud mahti lugeda eelmisel päeval Marianne

Rongkäigu ootel.. Foto: Urmas Mikk.

e-kirja, kus ta palus meil kindlasti kaasa võtta optimistlik meeleolu. Eriti tõsiselt oli Marianne palvet kuulda võtnud Pärnumaa nooruslik mesinik August Rappi, kes mängis bussi tagaistmel suupilli ja akordioni ning pajatas naljakaid lugusid elust enesest.

Järgmise päeva hommikul, kui olime ilusti oma kahekojalistes hotellitubades välja puhanud, võtsime suuna umbes tunni tee kaugusel asuvasse Lazdijai linna, kus toimus sel aastal Leedu meefestival.

Festivali toimumiskoht asus ilusa ja küllalt suure järve kaldal. Kui kohal jõudsime, olid suured laadatelgid üles pandud ja võis teha esimesi oste. Sai osta kõikvõimalikke mesindustarbeid, maiustusi, parfümeeriat, rauast sepiseid ja puust nikerdusi. Meie bussirahvas oli sellega arvestanud, ja õhtuks olid bussi pakiruumid pungil kaupa täis.

Kell 10 algas lähedalasuvas kirikus jumalateenistus. Leedu keele oskajaid meie seas ei olnud, aga võis arvata, et muuhulgas meenutati möödunud aastal meie hulgast lahkunud maakonna mesinikke ja õnnis-

tati kohaletoodud meepurke. Jumalateenistus läbi, algas lip-pude lehvides rongkäik järve kaldal asuvale laagripplatsile. Seal oli suur estraadilava ja veidi eemal igale osavõturiigile eraldatud varjualune, mille all olevad pikad laudad olid varsti kaasavõetud toidust lookas. Meie toidulaua eest oli muretsenud Marianne, kes oli kaasa varunud isemaitsestatud grillilihad, vorstid, maitsestatud kanad ja kõik, mis sinna kõr-

vale veel kuulub. Profid Jaan Luukas ja Urmas Murumägi hakkasid näitama oma kõrget grillimiskunsti. Naised olid tublid ja valmistasid ette salatid ning katsid meie peolaua. Degusteerimistelgis tutvustasid Anna Aunap ja Ülle Talimaa eesti mett ja jagasid infot EMLi kohta. Estraadil mürtsus muusika, vaheldusid ansamblid ning solistid, ja seda kuni keskööni välja. Vahepeal olid tervitused ja autasustamised. Tantsuplats

Kirikusse õnnistamiseks toodud mesi. Foto: Urmas Mikk.

oli kogu aeg rahvast tulvil. Soovijad said nautida järvel 10-kohalise mootorpraamiga 45-minutilist lõbusõitu. Veidi peale kella 23 süüdati suur, ligi 5 meetri kõrgune lõke.

Ei tea, kui kaua see pidu ja trall kestis, aga meie pidime kesköö paiku ära sõitma, sest ees ootas pikk kodutee ja ranged reeglid nõuavad, et bussijuhid peavad olema välja puhanud, enne kui rooli taha istuvad.

Kolmandal päeval tagasi sõites tegime pikema peatuse Kaunases, kus tutvusime vanalinnaga ja Kaunase kindlus-muuseumiga. Tagasiteel lõunatasime paljudele tuttavas 19. kilomeetri toiduko-

has. Kes soovis, võis külastada ka loomaparki.

Uuesti bussi, ja viimane ühine seljasirutus Ikla piiripunktis. Traditsiooniline ühispildi tegemine piiril Rapi Kusti lõõtsahelide saatel. Kümnekond minutit edasi bussisõitu Eestimaa pinnal, ja juba hakkas meie mõnus bussiseltskond laiali pudunema. Esimene peatus - ja siin toimus ka esimene tõsine vahejuhtum, mida hiljem suurem naeruga meenutasime, kuid mis esimesel hetkel ehmatas. Bussist läks maha kolm inimest ja tõsteti maha ka meevurr. Viie minuti pärast tuli aga bussi kõne, et kelle oma see vurr küll on?

Selgus, et vurri omanik oli alles bussis, ja oli tehtud lihtsalt üks valeliigutus. Aga mahaminejad tõid vurri bussile operatiivselt järele ja vurri õnnelik omanik Silva sai selle ikka oma valdusse.

Ilus reis oli. Küll tahaks, et ka Eestis midagi sellist oleks. Leedus toimus meefestival juba 39. korda. Ise olen festivalil osalenud kolmel korral ja kui vähegi saan, lähen sinna ikka ja jälle. Igal korral toimub ta erinevas maakonnas. Aitäh Aleksandrile ja Mariannele, kes sinna sõitu organiseerivad.

Tõnu Hiimäe
mesinik Elvast

LÄHME KOOS KARKSI-NUIA MESINDUSFESTIVALILE!

Buss väljub kell reedel, 4.septembril kell 10.00 Tallinna Bussijaamast. Edasi sõidetakse marsruudil Jüri alevik - Rapla - Türi - Karksi. Esimesel päeval on kavas veel kalepurjekaga sõit Võrtsjärvel, angerjasupi ja suitsulatika söömine. Pärast seda Meefestivali pidulik avamine Karksi Ordulinnuses. Kuulamevatame kontsertprogrammi viltuse torniga Karksi Peetri kirikus - esineb Mõisaküla kammerkoor "Kungla" ja etendub lustlik vaatamäng "Tänu ja valgus". Järgneb tuleskulptuuride atraktsioon šamaanitrummy saatel.

Järgmisel päeval loengud Karksi valla kultuurikeskuse saalis ja lustakas laada- ja kultuuriprogramm. Üles astuvad erinevad etlejad nii tantsides, laudes kui sõna seades. Võimalik degusteerida mee- ja mulgitoite, lisaks sellele on laual sügisannid purgis, tervislikud teed, koduveinid ja koduleib. Kõike seda kaunistavad sügiseseid lilleseaded.

Festivali lõpetab ansambel "Seelikukütid". Tagasi Tallinna jõuame orienteeruvalt kell 20-21.

Ühiselt sõitmine alates 65 eurost (sisaldab sõitu mugavustega bussis, ööbimist hubases turismitalus 2-kohalises toas koos hommikusöögiga, angerjasuppi ja suitsulatikat, festivali kava, millega pääseb festivalipäeval tasulistele üritustele). Kalepurjekaga sõidusoovijatele tasu 80 eurot.

Sõita soovijail palun end eelnevalt bussisõidule registreerida EMLi tegevjuhi telefonil 50 29 006 või e-kirjaga mesilaspere@gmail.com

Meenutus eelmise aasta meefestivalist. Keskel üks korraldajaist Leili Nael. Foto: Urmas Mikk.

EESTI MESINIKE LIIDU KOOLITUSKESKUSE KOOLITUSED

Lisaks õppereisidele korraldame erinevaid koolitusi, nii tasuta kui ka tasulisi. Järjepidevat tegevust selles valdkonnas alustasime 2013. aastal Tallinnas ja Tartus, nüüdseks on kursused toimunud veel Rakveres, Viljandis, Pärnus, Põlvas - kokku 9 õppegruppi mesinduse ABC omandajatele. Kolme aasta jooksul on meie koolituskeskuse kursustest võtnud osa 270 inimest. Lisaks kursustele korraldame koolituskeskuses veel praktilisi õppepäevi mesilasemade kasvatuse valdkonnas, millega alustasime sel kevad-suvel.

Koolituskeskuse koordineerijana on mul väga hea meel, et huvilisi on olnud nii palju. Seepärast jätkame selles suunas veelgi ja kuulutame välja eelregistreerimise järgmistele koolitustele:

ABC kursused Tallinnas ja Viljandis (algusega november 2015), Tartus (algusega jaanuar 2016) ja täiendõpe Tallinnas (algusega veebruar 2016)

Need kursused on tasulised, kuid meil on koolitusluba ja sellega kaasneb tulumaksutagastus seadusega ettenähtud korras. Lisaks neile algavad Võrus ja Jõhvis tasuta pikaajalised kursused, mida rahastatakse riiklikust mesindusprogrammist Eelregistreerimine kõikidele kursustele on alanud. Jälgige meie kodulehte, täpsemad koolituskavad kinnitatakse oktoobris.

Olete oodatud kõik uusi teadmisi omandama!

Marianne Rosenfeld
EMLi tegevjuht ja Koolituskeskuse tegevuse juht

Leheruumi nappuse tõttu on jäänud seni avaldamata eelmise aasta mesinduskursustest osavõtjate kirja pandud arvamused. Avaldame need nüüd.

Mõtteid koolitusest

Koolitusele kandideerides ja esseed kirjutades panin kirja järgmised mõtted.

Olen kogu aeg mõelnud, et küll oleks tore, kui minu kõrval oleks isa või vanaisa, kes saaks ja oskaks mulle anda mesindusalasid nõuandeid-soovitusi. Kuna see võimalus puudub, tuleb endas seda kindlustunnet kasvatada ning arendada.

Pean häbiga tunnustama, et mina ei suutnud koolituse käigus oma kindlustunnet suurendada, sest nii palju julgust minul veel ei ole, kui osadel kaasõpilastel, et võtta omale mesilaspered. Koolitus ja koolituse materjalid olid väga sisukad, põhjalikud ja andsid hulga uusi teadmisi ning fakte. Sain aru, et ei tea sellest maailmast kohe mitte midagi.

Kõik meie koolitajad on oma valdkonna suurepäraseid asja-

tundjad, ja seda mitte ainult teoreetilise poole pealt, vaid ka praktiliselt. Aga veelgi olulisem oli minu jaoks see, et nad suhtusid oma mesilasperedesse kui pereliikmetesse. Meile õpetusõnu jagades pöörduti mesilaste kui kaaslaste ja sõprade poole, nendesse suhtuti lugupidamisega, nende töös oli tunda meeskonnatööd inimese ja mesilaste vahel. Kõik see sisendas minusse suurt vastutust. Võttes omale mesilased, pean ma olema kindel, et suudan tagada nende heaolu ja olen piisavalt arukas, et mesilastega suhelda ning olla nendele võrdväärne partner.

Püüsi ma veel põõsasse igatahes ei viska. Teinekord on ikka nii, et mõne sugulasega kohtunud haru harva ja ei tegi, millega ta tegeleb. Kohtusin suvel oma ühe eaka sugulasega ja vestlusest selgus, et temal on mesilaspered. Sellega on ta tegelema juba pikemat aega

oma suvekodus. Arvan, et minu sugune kõhkleja ja kaaluja peab pidama õpipoisiametit, enne kui julgeb võtta nii suure vastutuse. Selleks on igati head võimalused, sest sugulane elab samuti Lääne-Virumaal ja on mahlaka jutuga tegus vanahärra.

Oma igapäevast tööd tehes kasutan ma koolitusel saadud teadmised kohe ära, ja see on loodusharidusprogrammi loomine lasteaedadele. Nimelt käib Sagadi looduskool lasteaedades külas ja tutvustab metsaelu läbi erinevate programmide. Ühe mesilaspere elu selgitav programm võimaldab läbi mängu õppida tundma seda keerulist maailma. Mõned üksiku mõtted ja mõisted, mida programmis selgitada: mesilaspere, emamesilane, lesk, töomesilane; mesilaste meelelendid (silmad, tundlad, lõuad, imikärss ja keelis); mesilase kehaosad; tööülesanded peres; mesilaste vaenlased ja mesi-

Täna sisuka koolituse eest! Olen kindel, et tulevikus on olemas üks vanaema, kes oskab oma lastele ja lastelastele mesilindude kohta õpetusõnu jagada.

Tiina
Rakvere koolitusel

Lapsepõlvest mäletan vanaisa, suitsik käes, mesilastarude juures toimetamas. Ega mind sinna lähedale eriti kutsutudki, sest suhtlesin nende linnukestega niigi – nemad otsimas teed vabadesse minu juustest ja mina kisa-ga pagemas, saamata aru, mida ma jälle valesti olin teinud.

Töökuse etaloniks minu elus on olnud ikka mesilane. Mäletan vanaisa ütlust: “Teiste tööd peab austama,” kui mee vurritamise juures kippus käsi väsima ja tahe raugema.

Tundub, et nüüd on tulnud “minu aeg”. Mitu asja, tingimust, põhjust mahub lähiminevikku... Naabripapi manalasseminekuga lõpetati seal peres ka mesilaste pidamine. Enam ei sumise kevadel pajud ega pärnad ja vaarikates lendavad vaid herilased, eesmärgiga marjadest mahla saada.

Aasta alguses trehvasin lehest lugema kuulutust mesindusest huvitunud inimestele. See tähendab küll materiaalses mõttes nullist alustamist, aga kes ütles, et elu peab kerge olema. Nüüd tekib võimalus mälestuste baasil koguda ka teadmisi. Pealegi – olen vanaema, kelle lapselaps huvitub putukatest-mutukatest. Ehk saan nii jätkata uut spiraaliringi, olles seoseks mineviku ja tuleviku vahel.

Kursused on lõpukorral. Hästi huvitav oli. Üle hulga aja tõde-

sin mõnutundega, et mu agroomilisest haridusest on siiski ka kasu, sest eelnevalt õpitu tegi mesindusetarkuse kergemini omandatavaks. Tahe selles vallas alustada järjest kasvab, kuid lähitun hetkel vanasõnast: aeglaselt sõuad, kaugele jõuad. Hetkel veel riigiteenistujana töötades pole mul võimalik olla mesilastele hea peremees. Järk-järgult inventari soetades ja tulevastele mesilasperedele mitmekesist korjemaad luues võin paari aasta pärast juba ka tegevusega tõsiselt alustada. Senikaua aga aitan oma entusiastlikke kursusekaaslasi omal moel, realiseerides nende töö vilja ehk meetoodangut.

Ma näen oma tulevikku hobi-mesinikuna, kel on ehk 5 kuni 10 mesilasperet. Sellega ei oma ma meetootmises märgatavat rolli, aga kindlasti aitab see kaasa looduse tasakaalu säilitamisele ja oma talumaadel kasvavate viljapuude ja marjapõõsaste saagikuse suurendamisele. Kuna meie talu asub intensiivse põllumajandusliku tootmise piirkonnas, pean paratamatult arvestama võimalusega, et naabrimehe külvikorras on meie taluga piirneval põllul iga nelja aasta tagant kasvamas raps. Suheldes tihedalt oma kogukonnaga ehk ümbruskonna põlluharijatega, on tihtipeale päevakorral taimekaitseprobleemid. Loomulikult otsitakse kahjuritõrjumiseks tõhusamaid mooduseid ja arusaadavalt langetatakse valik lähtuvalt hinnast. Suisa pahatahtlikkust ma küll märganud pole. Probleemid võivad tekkida pigem nn. tootjate omavaheliste suhete baasil. Normaalse suhtlemise ja vastastikuse lugupidamise korral on võimalik jõuda vettpidavate kokkulepeteni. Juba praegu teen ma selgitustööd mesilasest kui abimehest saagikuse suurendamisel, mesilase tähtsu-

sest ja rollist looduses tervikuna. Üldjuhul ollakse sellest teadlik, kuid tihtipeale lihtsalt ei teadvustata endale...

Mina olen igal juhul optimist: tanu sellistele kursustele tõuseb huviliste teadlikkus ja tiheneb mesinike võrgustik ning lõpptulemusena muutub ka põllumeeste suhtumine.

Suur tänu lektoritele sisutihe-da ja professionaalselt esitatud teemakäsitluse eest! Nauditav ja nakatav on kuulata inimesi, kes jagavad oma teadmisi valdkonnas, mis on neile endile südame-lähedane ja tähtis.

Kaia
Rakvere kursusel

Imed on võimalikud

“Kuidas juhtus nii, et kõik mesilased ära lendasid?” arutasime eelmisel suvel, kui sõitsime tuttava mesiniku juurest tagasi pika nina ja tühjade purkidega. “Nüüd tuleb ju leida uus mesinik, kelle käest saab talveks mett osta. Aga äkki paneks tarud enda maatükile suvilasse. Kolm liitrit mett aastas ikka saame,” mõtisklesin valjusti. Suvest sai sügis, sügisest sai talv... Imed sünnivad jõuluööl!

Mõte, mis kogu aeg närts hinge ja südant, sai esimese rahulduse kuulutuse näol. Mesinduskursused!

Tegu, mis näis olevat väga lihtne – mesilased tarru, ja las elavad seal ja töötavad – osutus tegelikkuses kõvaks pähkliks.

Raketi- või rakendusteadus?

Mesilaspere bioloogia, mesi, haue, haigused! Terminid ja numbrid, mis määravad nende putukate elu ja tegevust, ei mahtunud pähe.

Katsed kõrvutada loengul saadud info ning oma napid teadmised lõppesid iga loengu järel mõttega, et mesindus on raketiteadus. Varsti tuli mõistmine, et mesindus on hoopis rakendusteadus. Et loengutel omandatud infot peaks esimesel võimalusel praktikas kasutama hakkama. Otsustatud! Juba sel suvel ostame mesilaspered. Õeldud-tehtud!

Nüüd kaitsevad pajud (mida plaanisime maha raiuda) oma varjuga meie mesilasi suvise

keskpäevapäikse eest. Kolme eri värvi taru elanikud tegid mai lõpus oma orienteerumislennu ja lendavad nüüd juba sihikindlalt.

Mu mitmeaastane plaan tegeleda just loova tööga sai lõppude lõpuks oma nime – mesindus! Vaatamata koos mesindusega kerkinud probleemidele tõusevad mällu elusad, soojad hetked praktikapäevast, mille me veetsime päikeselise Maire mesilas.

See päev oli hommikust peale täis imekspandavaid juhtumeid

ja ennenägematute loomadega kohtumisi. Tundus, et nad viivad meid mööda võluteed imedemaale.

Laialt avatud silmadega ja täis emotsioone sõitsime hilisõhtul koju. Nüüd tean, milline peab tõeline mesinik olema. See arusaam annab jõudu ja kindlustunnet, et kõik raskused on ületatavad, peab vaid armastama seda, mida teed.

Galina
Rakvere õppegrupist

NEONIKOTINOIDID TOIMIVAD MESILASTE AJULE NAGU NIKOTIIN INIMAJULE

On üldteada tõsiasi, et paljudes maailma piirkondades surevad mesilased ja kimalased massiliselt. Teadlased spekulavad selle konkreetsete põhjuste üle, kuid kindel näib olevat vaid see, et insektitsiidid mängivad selle juures määravat osa. Kaks hiljuti koostatud uurimust kinnitavad seda oletust.

Üllataval kombel tõmbavad mõned taimekaitsevahendid mesilasi lausa ligi. Inglise ja Iirimaa teadlased kirjutasid teadusajakirjas "Nature", et mesilased ei väldi sugugi neonicotinoididega töödeldud taimi, vaid paistavad neid hoopis teistele eelistavat. Sellepärast satub nektari- ja õietolmu-

Kimalastel on mesilastest suurem soodumus saada neonicotinoidisõltlaseks.

korjel nende organismi rohkem kahjulikke aineid kui seni arvatud.

"Neonicotinoidid juhivad mesilase närvisüsteemis samu mehhanisme nagu nikotiin inimese omas," selgitab uurigujuht Geraldine Wright Newcastle'i Ülikoolist. "Asjaolu, et neonicotinoididega saastunud toiduallikad meelitavad mesilasi eriliselt ligi, on muret tekitav, sest see lubab oletada, et neonicotinoididel on mesilastele narkootiline - sõltuvust tekitav toime."

Teadlaste hinnangul ei piisa sellest, kui istutada põldude äärde mesilastele alternatiivseid toiduallikaid. Nähtavasti oleks neonicotinoidi-

de kasutamise piiramine ainus võimalus tolmeldajate populatsiooni kaitsta.

Neonicotinoidid on sünteetiliselt ained, mida rakendatakse taimekahjurite vastu. Kui seemneid nendega töödeldakse, kanduvad need taime kasvamisel edasi tervesse taimesse, sealhulgas õietolmu ja nektarisse.

Neonicotinoidide kahjulik mõju kõigele elavale, mullastikule ja põhjaveele ei vaja enam tõestamist, kuigi selle kahju kogu ulatus ei ole kindlalt veel kaugeltki teada. Vaatamata mürgitootjate lobitööle sundisid need kaalutlused kehtestama Euroopa Liitu 2013. aasta detsembris moratooriumi, millega piirati oluliselt kolme kõige levinuma neonicotinoidi imidaklopridi, tiametoksaami

ja klotianidiini kasutamist, et uurida täpsemalt nende ohu-potentsiaali. Moratooriumi kriitikud avaldasid kahtlust, et laboriuuringutes kasutatakse neonicotinoide liiga kõrges kontsentratsioonis, ja et vabas looduses siirduksid mesilased oletatavasti teistele, saastumata taimedele.

Newcastle'i Ülikooli teadlasterühm eesotsas Sébastien Kessleriga uurisid selle väite paikapidavust, pakkudes kimalastele ja meemesilastele puhast ja neonicotinoididega segatud suhkrlahust. Lahus paigutati samale kõrgusele kui looduses kasvavad nektari- ja õietolmu-taimed.

Selgus, et putukad ei eelistanud sugugi puhast suhkrlahust. Vastupidi: kaks kolmest

lahusele lisatud neonicotinoidist olid nende jaoks eriti atraktiivsed ja meeldisid neile puhtast suhkrlahusest hoopis enam. Seejuures paistsid kimalased silma suurema neonicotinoidi-lembosega kui mesilased. Täiendav analüüs näitas, et putukad ei tunne neonicotinoidide maitset, ja nende eelistusel peavad olema muud põhjused.

Juba varasemad uurimused kinnitavad, et neonicotinoidid pärsvivad mesilaste õppimis- ja orienteerumisvõimet. Viimased avastused annavad alust karta, et lisaks sellele on neil putukatele ka sõltuvust tekitav toime.

Välisajakirjanduse põhjal
Katrin Linask

EBAAUSAD KAUPLEMISSÕTTED

Kauplemisvõte on kaupleja või teenusepakkuja tegevus, tegevusetus, teguviis või esitusviis, kommertsteadaanne, sh. reklaam, ja turustamine, mis on otseselt seotud tarbijale kauba või teenuse reklaamimise, pakkumise, müügi või tarnimisega.

Ebaausad on sellised kauplemisvõtted, mis sind tarbijana eksitavad või on sinu suhtes agressiivsed. Ebaausate kauplemisvõtete kasutamine on Euroopa Liidus keelatud.

Eksitav on kauplemisvõte siis, kui kaupleja või teenusepakkuja

- annab sulle kauba või teenuse kohta valeinfot või esitab õiget infot viisil, mis võib sind tõenäoliselt eksitada, kuna on ebaselge, arusaamatu või mitmeti mõistetav;
- jätab sulle andmata olulise

info, mida Sul oleks vaja teada ostuotsuse tegemisel (nt. teave kauba või teenuse peamiste omaduste ja hinna, kauba kasutamisega seonduva hoolduse ja varuosade kohta).

Näiteid eksitavatest kauplemisvõtetest

- Müüja väidab sulle kaupa või teenust reklaamides, et see on saadaval ainult piiratud aja jooksul, kuigi tegelikult on kaup või teenus olemas sama hinnaga mitme nädala jooksul.

- Kaupleja või teenusepakkuja lubab sulle auhinda/kingitust (nt. kauplus lubab igale aiapäevasele ostjale tasuta päikesevarju), kuid auhinnale/kingitusele järele minnes selgub, et need on juba otsas.

- Kaupleja või teenusepakkuja esitab sulle tarbijana õigusaktidega antud õigusi oma pakkumise

eripärana (nt. e-pood reklaamib videokaameraid, öeldes, et neile kehtib 14-päevane tagastusõigus).

- Kaupleja või teenusepakkuja esitab tööle mittevastava väite, et kaup või teenus ravib haigusi, talitlushäireid või väärandeid (nt. suuloputusvedeliku reklaam, mis teavitab, et toode ravib maohaavu).

- Kaupleja või teenusepakkuja lisab turundusmaterjalidele arve, mis jätab sulle vale mulje, nagu oleksid kauba või teenuse juba tellinud. (nt. otsepostitusega saadetud postkaartide komplekt arvega, mille puhul jääb mulje, et saadetu eest tuleb tasuda).

Agressiivne on kauplemisvõte siis, kui kaupleja või teenusepakkuja piirab sellega sinu valikuvabadust, ahistades, sundides või mõjutades sind liigselt tema

kaupa või teenust ostma. Näiteks kui kaupleja või teenusepakkuja loob mulje, et sa ei saa enne lepingu sõlmimist lahkuda, teeb sulle telefoni või e-posti teel järjekindlalt soovimatuid pakkumisi, nõuab tasu sulle saadetud tellimata kauba eest jms.

Näiteid agressiivsetest kauplemisvõtetest

- Kui kaupleja või teenusepakkuja esindaja külastab sind sinu kodus, eirates sinu palvet lahkuda või mitte tagasi tulla.
- Kaupleja või teenusepakkuja loob mulje, et oled juba võitnud,

võidad või pärast teatud tegevust võidad auhinna või saad muud kasu. Tegelikult aga auhind või muu samaväärne kasu puudub või eeldab auhinna kättesaamine sinult kulutuste tegemist.

- Kaupleja või teenusepakkuja teatab sulle, et kui jäta kauba või teenuse ostmata, sead sellega ohtu tema töö või sissetuleku.

Kui kaupleja või teenusepakkuja kasutas sinuga tehingu tegemisel ebaausat kauplemisvõtet, ei saa sa hiljem nõuda tehingu tühistamist. Kui oled ebaausa kauplemisvõtte tõttu kahju kannatanud,

võid nõuda kauplejal või teenusepakkujal kohtu kaudu hüvitist.

Pea meeles!

- Ebaausa kauplemisvõtte kasutamine on keelatud nii enne kui ka pärast tehingu tegemist, samuti tehingu tegemise ajal.

- Loetelu keelatud kauplemisvõtetest leiad tarbijakaitseaduses.

- Teavita kindlasti ebaausast kauplemisvõtetest tarbijakaitseametit, kellel on õigus kauplejat või teenusepakkujat karistada.

Koostas Aivo Sildnik

PIIRKONDLIKE SELTSIDE/SELTSINGUTE ÕPPE- JA TEABEPÄEVAD SEPTEMBER 2015 – NOVEMBER 2015

Õppe- ja teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2013–31.08.2016 kaudu. Osavõtt on tasuta.

Vastavalt koostatud kavale toimuvad 3. programmiaasta I poolaastal järgmised kohalikud õppe- ja teabepäevad:

HARJUMAA

Keila Aiandus- ja Mesindusseltsi õppe- ja teabepäevad

**Keilas Ohtu tee 5 II korruse saalis
6.09.2015 kl. 11.00**

- Mesilaspere koondamine, söötmine. Varroalesta sügisene tõrje.

Lektor Arvi Raie

Info: Aivi Jakobson, 51 94 58 76

Tallinna Mesinike Ühistu õppe- ja teabeõhtud

Tallinnas Ehitajate tee 5 VII-315

8.09.2015 kl. 17.30

- Mesindamisega alustamine ja kiire laiendamise võimalikkus.

Lektor Rein Rätsep

10.11.2015 kl. 17.30

- Mesilasemade kasvatamine väikemesila tarbeks.

Lektor Maire Valtin

Info: Erki Naumanis, 51 40 710

HIIUMAA

Hiiumaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad:

Käina kultuurikeskuses Mäe tn. 2

13.09.2015 kl. 12.00

- Mida vajab Eesti mesindus Eesti Mesinike Liidu pilgu läbi ja Hiiumaa mesinike osa selles. PRIA registreeringu tähtsusest ja vajadusest.

Lektor Marianne Rosenfeld

28.11.2015 kl. 10.00

- Mesilaspere talvitumine, soojusrežiim ja ainevahetus talvel.

Lektor Uku Pihlak

Info: Uku Pihlak, 50 52 736

JÕGEVAMAA

Põltsamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad:

Kohviku Rivaal seminariruumis Põltsamaal

Veski tn. 1

10.10.2015 kl. 10.00

- Meepõhiste jookide valmistamine – kaljast konjakini. (Kaasa võtta mett, toimub mee

degusteerimine ja konkurss "Põltsamaa parim mesi 2015".)

Lektor Eda Raev

14.11.2015 kl. 10.00

- Fütoterapia, apiteraapia – tuleviku-perspektiivid.

Lektor Tiiu Väinsaar

Info: Ain Seeder, 52 50 204 ja veebis: www.poltsamaamesi.eu

LÄÄNEMAA

Läänemaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäev

Oru koolis Linnamäe külas

7.11.2015 kl. 10.30

- Mee kvaliteet ja kvaliteeti mõjutavad tegurid. Mee käitlemine ja säilitamine – nõuded ja võimalused. Näited erinevast meest.

Lektor Anna Aunap

- Mesinik ja seadusandlus. Vajalik dokumentatsioon, PRIA register ja registreerimise vajalikkus. Mesinik kui ettevõtja.

Lektor Marianne Rosenfeld

Info: Ly Haabel, 53 003 999

LÄÄNE-VIRUMAA

Lääne-Virumaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad

Lääne-Virumaa Rakenduskõrgkooli Täiendus- ja ümberõppekeskuses Rakveres Rohuaia 12

24.10.2015 kl. 11.00

- Eesti mesilasi ohustavad mesilashaigused.

Lektor Hagbard Räis

Info: Heiki Männik, 51 81 891

MTÜ Virumaa Mahetootjad mahemesinike õppe- ja teabepäev

Roela Rahva Majas Sinilille 2

23.10.2015 kl. 10.00

- Mahepõllumajandusliku mesinduse põhilised aspektid.

Lektorid Aili ja Tõnis Taal

w NB! Osalemine ainult eelregistreerimise alusel. Loeng on mõeldud eelkõige mahetootjatele või neile, kellel see on plaanis.

Info: Aili Taal 50 98 734

PÕLVAMAA

Põlvamaa Mesinike Seltsingu õppe- ja teabepäevad

Kohvik-klubi Aal ruumides Põlvas Fr. Tuglase 2

14.11.2015 kl. 10.00

- Eesti Mesinduse olukorrast ja arengutest. Mesinike koostöö organiseerimine.

Lektor Aleksander Kilk

Info: Ulvi Ajalik, 56 608 028

PÄRNUMAA

Pärnumaa Mesinduse Seltsi õppe- ja teabepäevad

Pärnu AMSi ruumides Pärnus Allika 2A

28.11.2015 kl. 10.30

- Mee kvaliteet ja meesegude tootmine. Nõuded tootmisruumidele, pakendamisele jm. taoline. Mesiniku tegevused talvel ja ettevalmistus kevadiseks perioodiks.

Lektor Maire Valtin

Info: Eve Raik, 58 110 303

RAPLAMAA

Raplamaa Mesinike Seltsi mesinike õppe- ja teabepäevad

Rapla Kultuurikeskuses Tallinna mnt. 17A

18.10.2015 kl. 11.00

- Mee kvaliteedi määramine visuaalsel meetodil ja laboris. Mee kvaliteet taimede lõikes. Mee kvaliteedi säilitamise meetodid.

Lektor Anna Aunap

Info: Viktor Reino, 56 56 90 13

SAAREMAA

Saare Mesinike Ühingu õppe- ja teabepäev

Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasiumis Garnisoni 16

14.11.2015 kl. 10.00

- Üleminek lamavtarudelt korpustarudele.

Lektor Janar Suuster

Info: Arnold Lokna, 51 48 217

TARTUMAA

Elva Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad

Elvas Pargi tn. 34

4.10.2015 kl. 10.00

- Sügisese tööd mesilas. Mesilasperede ettevalmistamine talveks. Tagasivaade mesindusaastale 2015.

Lektor ja info: Tõnu Hiiemäe, 50 49 020

Tartu Aianduse ja Mesinduse Seltsi õppe- ja teabepäevad

Tartus Soola 1a

9.09.2015 kl. 17.00

- Sügisese tööd mesilas. Kärjemajandus korda.

Lektor Tõnu Hiimäe
Info: Rein Kiiman, 56 45 11 50; Astrid Oolberg, 55 671 485

VALGAMAA

Otepää Aianduse ja Mesinduse Seltsi õppe- ja teabepäevad

Otepää AMSi majas Otepääl J. Hurda 5
27.09.2015 kl. 10.00

- Sügisesed tööd mesilas. Mesilasperede ettevalmistamine talveks.

Tagasivaade mesindusaastale 2015.

Lektor ja info: Tõnu Hiimäe, 50 49 020

VILJANDIMAA

Karksi-Nuia Aianduse ja Mesindusseltsi õppe- ja teabepäev

Karksi valla Kultuurikeskuse I korruse sinises saalis Karksi-Nuias Viljandi mnt. 1

5.09.2015 kl. 10.30 (meefestivali raames)

Sõnavõttud külalistelt

- Meesaagi kujunemine 2015 suvel.

Lektor Antu Rohtla

- Eesti Mesindusprogrammist.

Lektor Aivar Raudmets

- Eesti mesinduse hetkeseis.

Lektor Aleksander Kilk

- Mesilaste parasitaar- ja haudmehaigused.

Õppepäevade teemade ja lektorite valikus võib ette tulla muudatusi. Muudatustest tuleb ette teatada hiljemalt 2 nädalat enne õppepäeva toimumist Eesti mesindusprogrammi projektijuhile, e-mail: mesindusprogramm@gmail.com või telefon 53 41 40 67.

Lektor Aado Oherd
Info: Leili Nael, 56 95 87 76, 433 1602; Antu Rohtla, 56 61 26 22

Loengud toimuvad eraldi ruumis, nn. sinises saalis; loengute kulu toetatakse mesindusprogrammist. Toetuse alla on arvestatud ka ühe korra kuulutuse avaldamine. Muude tegevuste, ruumide ja seadmete kulu programmist ei toetata. Loengud on osalejatele tasuta.

VÕRUMAA

Võrumaa Mesinike Seltsingu õppe- ja teabepäev

Võrus Jüri tn 19A III korrus

7.11.2015 kl. 11.00

- Mesindamine korpustarudega aastaringselt ja varroatoos tõrje.

Lektor Valmar Lutsar

Info: Mati Urbanik, 52 90 388

MUUD KOOLITUSED

(ei saa toetust mesindusprogrammist)

Raplamaa Mesinike Seltsi õppepäev

Rapla kultuurimajas

15.11 2015 kl. 11.00

- Töövõtete õpetamine alustavale mesinikule

Lektor Ülo Sild

Info: Viktor Reino, 56 56 90 13

AUSTRIA JA BAIERIMAA OOTAVAD!

Vabanes 5 kohta mesindusalasele õppereisile. Huvilistel palun ühendust võtta hiljemalt 5. septembriks. Reisikava täpsem kirjeldus meie kodulehel www.mesinikeliit.ee

Reis toimub 26. septembrist 4. oktoobrini. EMLi liikmetele osalustasu 499 eurot, teistele 529 eurot. Reis kvalifitseerub õppereisina, seega on tulumaksu tagastuse võimalus seaduses ettenähtud korras ja ulatuses. Täpsem info EMLi tegevjuhilt telefonil 50 29 006 või e-kirjaga mesilaspere@gmail.com

EELTEADE

EESTI MESINIKE LIIDU (EMLi) ÜLDKOOSOLEK TOIMUB 31. OKTOOBRI 2015 JÄNEDAL

Orienteeruv algus kell 10.00

Päevakorras:

1. 2015. aasta tegevuste ülevaade
2. EMLi 2016. a. liikmemaksust
3. Liikmemaksu võlgnevustest
4. 2016. aasta tegevuskava
5. Kohapeal algatatud küsimused

Päevakord on täiendamisel. Kõik ettepanekud palun esitada e-kirjaga: info@mesinikeliit.ee või telefonil 50 29 006.

Täpsustatud päevakord avalikustatakse hiljemalt 2 nädalat enne koosolekut meie veebilehel www.mesinikeliit.ee ja oktoobrikuu "Mesinikus".

Õnnitleme!

Hans Vinkman	87	29. august
Heino Luts	82	1. august
Eduard Alliksoo	83	14. august
Ülo Pugal	80	22. september
Aare Pärn	79	15. august
Rein Kõiva	79	16. august
Olev Raid	76	13. august
Kalju Ojasild	76	18. august
Ants Tiirmaa	76	20. august
Jaan Moorits	76	7. september
Ants Teder	75	23. august
Raimo Kiudorf	75	26. september
Jüri Vilde	70	6. september
Ants Verpson	70	7. september
Evald Übi	70	23. september
Anne Ojasaar	65	23. august
Rein Eller	65	28. august
Arvi Saliste	65	31. august
Vahur Liivak	60	8. august
Arvo Lensment	60	29. september
Kalev Kornet	55	11. august
Aivar Rääk	50	4. august
Toomas Juhani	50	25. august
Kalev Laas	50	28. august

Esikaane foto: Aleksander Kilk, tagakaane foto: Jane Pulver

EML ajalehe "Mesinik" järgmine number 5 (91) ilmub oktoobris 2015.

Kaastööd, teated ja reklaam saata aadressil: J. Vilmsi 53G, 10147 Tallinn (EML) või e-postiga: kilk@cc.ttu.ee või linask@neti.ee.
EML kontakttelefonid: 52 93 589 (A. Kilk) või 63 764 93 (EML kontor, J.Vilmsi 53G, 10147 Tallinn; teispäeviti ja reedeti kell 10-16).

Mesindusalane teave Internetis: www.mesinikeliit.ee; www.mesindus.ee; www.mesindusprogramm.eu.

Eesti mesinduse arendamist toetab käesoleval ajal Euroopa Liit

"Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2013 – 31.08.2016" kaudu.